

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

- A.1   α. Λάθος   β. Σωστό   γ. Σωστό   δ. Λάθος   ε. Λάθος
A.2   1. γ   2. β

ΘΕΜΑ Β

- B.1** α) σχολικό βιβλίο σελίδα 165

Η φάση της κρίσης

Η τάση για αύξηση των τιμών είναι πιο έντονη, καθώς η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης. Αρχίζουν τώρα να εμφανίζονται “στενότητες”, δηλ. ελλείψεις, αρχικά σε ορισμένες κατηγορίες εξειδικευμένης εργασίας και αργότερα σε εργατικό δυναμικό γενικά. Η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη, το κόστος αυξάνεται και η αύξηση των τιμών γενικεύεται. Η οικονομία βρίσκεται στην κορυφή του κύκλου, δηλαδή στο τελευταίο στάδιο της ανοδικής της πορείας. Σε αυτό το στάδιο η οικονομία είναι πιο ευαίσθητη και περισσότερο ευάλωτη στους διάφορους παράγοντες που μπορούν να ανακόψουν την ανοδική πορεία της. Αν αυτό συμβεί, τότε επέρχεται κρίση, η οικονομία έχει ξεπεράσει το ανώτατο σημείο και εισέρχεται στη φάση της καθόδου.

- β) σχολικό βιβλίο σελίδες 169 – 170

Εποχιακή ανεργία: Πολλές επιχειρήσεις, όπως, για παράδειγμα, οι αγροτικές και οι τουριστικές, παρουσιάζουν συστηματικές μεταβολές στην παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του έτους. Οι μεταβολές της παραγωγής συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης εργατικού δυναμικού και, συνεπώς, από μεταβολές της ανεργίας. Αυτή η ανεργία ονομάζεται εποχιακή. Χαρακτηριστικό της εποχιακής ανεργίας είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο και είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας.

Ανεργία Ανεπαρκούς Ζήτησης: Η ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης, ονομαζόμενη και κεϋνσιανή ανεργία, είναι εκείνη που προέρχεται από την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στις φάσεις της καθόδου και της ύφεσης του οικονομικού κύκλου. Πρόκειται, δηλαδή, για αδυναμία της συνολικής ζήτησης της οικονομίας να απορροφήσει τη συνολική προσφορά εργατικού δυναμικού. Η ανεργία αυτή έχει κυκλικό χαρακτήρα, δηλαδή επαναλαμβάνεται, και η διάρκειά της εξαρτάται από τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου.

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1

	Αγαθό Φ	Αγαθό Ω	Κόστος Ευκαιρίας του Φ σε όρους του Ω	Κόστος Ευκαιρίας του Ω σε όρους του Φ
A	0	2.000		
			1	1
B	200	1.800		
			2	0,5
Γ	500	1.200		
			4	0,25
Δ	800	0		

- Από το B στο Γ, για να παραχθούν 3 μονάδες του αγαθού Φ, πρέπει να θυσιάστούν 6 μονάδες του αγαθού Ω. Αυτό σημαίνει ότι ισχύει $ΚΕ_Φ = \frac{6}{3} = 2$ και από το Γ στο B ισχύει $ΚΕ_Ω = \frac{3}{6} = 0,5$.
- Από το Δ στο Γ, για να παραχθούν 8 μονάδες του αγαθού Ω, πρέπει να θυσιάστούν 2 μονάδες του αγαθού Φ. Αυτό σημαίνει ότι ισχύει $ΚΕ_Ω = \frac{2}{8} = 0,25$ και από το Γ στο Δ ισχύει $ΚΕ_Φ = \frac{8}{2} = 4$.
- Από το B στο Γ : $2 = \frac{Ω - 1.200}{500 - 200} \Leftrightarrow Ω = 1.800$ μονάδες.
- Στο διάστημα AB: $ΚΕ_Φ = \frac{2.000 - 1.800}{200 - 0} = 1$ και $ΚΕ_Ω = \frac{200 - 0}{2.000 - 1.800} = 1$.
- Από το Γ στο Δ : $4 = \frac{1.200 - 0}{Φ - 500} \Leftrightarrow Φ = 800$ μονάδες.

Γ2. $P (Φ = 150 , Ω = 1.810)$

Πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ω όταν παράγονται Φ = 150 μονάδες :

$$1 = \frac{Ω - 1.800}{200 - 150} \Leftrightarrow Ω = 1.850 \text{ μονάδες}$$

	Φ	Ω	ΚΕ _Φ
A	0	2.000	
	150	Ω	1
B	200	1.800	

Άρα ο συνδυασμός $P (Φ = 150 , Ω = 1.810)$ είναι **εφικτός** γιατί όταν παράγονται 150 μονάδες Φ, μπορούν να παραχθούν 1,810 μονάδες Ω που είναι λιγότερες από τη μέγιστη δυνατή παραγόμενη ποσότητα των 1.850 μονάδων.

Γ3. Η νέα παραγόμενη ποσότητα του αγαθού Ω είναι : $1.400 - \frac{50}{100} \cdot 1.400 = 700$ μονάδες.

Για να βρούμε πόσες μονάδες η παραγωγή του αγαθού Φ πρέπει να αυξηθεί, εφόσον το ζητούμενο είναι να προκύψει εκ νέου μέγιστος συνδυασμός, θα υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Φ όταν παράγονται $\Omega = 700$ μονάδες.

$$4 = \frac{1.200 - 700}{\Phi - 500} \Leftrightarrow \Phi = 625 \text{ μονάδες}$$

	Φ	Ω	$ΚΕ_{\Phi}$
Γ	500	1.200	
	Φ	700	4
Δ	800	0	

Άρα, η παραγωγή του Φ θα αυξηθεί κατά $625 - 400 = 225$ μονάδες.

Γ4. σχολικό βιβλίο σελίδα 20

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων δείχνει τις μεγαλύτερες ποσότητες ενός προϊόντος που είναι δυνατό να παραχθούν σε μια οικονομία για κάθε δεδομένη ποσότητα του άλλου προϊόντος.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Κρατικός προϋπολογισμός 2021

$$\text{Σύνολο δαπανών} = 320.000 + 400.000 + 380.000 + 500.000 = \mathbf{1.600.000 \text{ ευρώ.}}$$

Δεδομένου ότι ο κρατικός προϋπολογισμός είναι ελλειμματικός, οι δαπάνες είναι περισσότερες από τα έσοδα.

$$1.600.000 - \text{Σύνολο Εσόδων} = 550.000 \Leftrightarrow \text{Σύνολο Εσόδων} = \mathbf{1.050.000 \text{ ευρώ.}}$$

$$\text{Υπόλοιπα Έσοδα} = 1.050.000 - (240.000 + 320.000 + 340.000) = \mathbf{150.000 \text{ ευρώ.}}$$

Δ2. Κρατικός προϋπολογισμός 2022

$$\text{Δαπάνες για Ασφάλεια} = 0,5 \cdot 400.000 = \mathbf{200.000 \text{ ευρώ.}}$$

$$\text{Δαπάνες για Υγεία} = 0,5 \cdot 380.000 = \mathbf{190.000 \text{ ευρώ.}}$$

$$\text{Δαπάνες για Επενδύσεις} = 500.000 - \frac{30}{100} \cdot 500.000 = \mathbf{350.000 \text{ ευρώ.}}$$

$$\text{Συνολικά έσοδα} = 1.050.000 + \frac{30}{100} \cdot 1.050.000 = \mathbf{1.365.000 \text{ ευρώ.}}$$

$$\text{Συνολικές Δαπάνες} = 352.000 + 200.000 + 190.000 + 350.000 = \mathbf{1.092.000 \text{ ευρώ}}$$

Ο προϋπολογισμός είναι **πλεονασματικός** καθώς τα Συνολικά Έσοδα είναι περισσότερα από τις Συνολικές Δαπάνες και το **πλεόνασμα** είναι $1.365.000 - 1.092.000 = \mathbf{273.000 \text{ ευρώ.}}$

Κρατικός Προϋπολογισμός	2021	2022
Έσοδα	σε ευρώ	σε ευρώ
Φόροι Εισοδήματος	240.000	
Φόροι Περιουσίας	320.000	
Φόροι Δαπάνης	340.000	
Υπόλοιπα Έσοδα	150.000	
Σύνολο Εσόδων	1.050.000	1.365.000
Δαπάνες	σε ευρώ	σε ευρώ
Δαπάνες για Παιδεία	320.000	352.000
Δαπάνες για Ασφάλεια	400.000	200.000
Δαπάνες για Υγεία	380.000	190.000
Δαπάνες για Επενδύσεις	500.000	350.000
Σύνολο Δαπανών	1.600.000	1.092.000

Δ3. α. 2021

- Πληθυσμός = 2.000.000 άτομα
- Μικρά παιδιά = $\frac{2}{100} \cdot 2.000.000 = 40.000$ άτομα
- Ασθενείς = 150.000 άτομα
- Στρατιώτες = $2 \cdot 150.000 = 300.000$ άτομα
- Ηλικιωμένοι = 250.000 άτομα
- Άτομα που μπορούν αλλά δεν θέλουν να εργαστούν = $\frac{50}{100} \cdot 250.000 = 125.000$ άτομα
- Ποσοστό ανεργίας = 6%

Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός = 40.000 + 150.000 + 300.000 + 250.000 + 125.000 = **865.000** άτομα.

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (εργατικό δυναμικό) = 2.000.000 – 865.000 = **1.135.000** άτομα

Ποσοστό ανεργίας = $\frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \cdot 100 \Leftrightarrow 6 = \frac{\text{Άνεργοι}}{1.135.000} \cdot 100 \Leftrightarrow \text{Άνεργοι} = \mathbf{68.100}$ άτομα.

Απασχολούμενοι = Εργατικό Δυναμικό – Άνεργοι = 1.135.000 – 68.100 = **1.066.900** άτομα.

β. 2022

Οι άνεργοι που προστίθενται είναι: $\frac{7}{100} \cdot 1.066.900 = \mathbf{74.683}$ άτομα.

Συνολικός αριθμός ανέργων = 68.100 + 74.683 = **142.783** άτομα.

$$\text{Ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \cdot 100 = \frac{142.783}{1.135.000} \cdot 100 = 12,58\%$$

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ οικονομολόγος – εκπαιδευτικός – www.economics.edu.gr

www.economics.edu.gr